

Eksempelsamling for jus-fotnote stil i EndNote

Fotnotestilen for jus i EndNote er utviklet av Universitetsbiblioteket i Tromsø og baserer seg på eksemplene i *Veiledning for henvisninger i juridiske tekster* av Ivar Alvik, Anne Marie Frøseth, Markus Hoel Lie, Bård Sverre Tuseth og Jonas Jensen. Februar 2019.

Stilen er sist revidert: 30.08.2023

Lovtekst

Henvisning til lover

Ved henvisning til lover oppgis lovens sanksjonsdato, nummer og fullstendig tittel

Det bør ikke stå «av» foran datoen. Tittelen skrives med liten forbokstav. «Grunnloven» kan imidlertid skrives med stor forbokstav.

Fra og med 1969 er lover gitt kronologisk nummerering, og henvisning til lovers nummer og årstall er derfor fra og med dette året entydig. Lovens sanksjonsdato tas likevel normalt med også ved henvisning til lover fra etter 1969.

Ved endringslover er det tilstrekkelig å angi lovens nummer og årstall.

Eksempel fotnote og litteraturliste: Loven ble endret ved lov nr. 18/2004.

Korttitler og forkortelser

For mange lover er det vedtatt korttittel som del av den fullstendige tittelen (Lovsamlingen gjengir offisielle korttitler i parentes som del av lovens overskrift, uoffisielle korttitler gjengis i klammeparenteser. Normalt bør kun etablerte forkortelser brukes. Alle forkortelser av lover skal ende med l., og de skal brukes konsekvent og være assosiasjonsskapende, også for andre enn spesialistene på det aktuelle området.

Eksempel på forkortelse: Forvaltningsloven : Fvl.

Slike korttitler kan brukes i stedet for fullstendig tittel etter at fullstendig informasjon om loven er presentert første gang.

Eksempel fotnote:

Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 24 tredje ledd. eller

Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (fvl.) § 24 tredje ledd.

Eksempel kortform fotnote:

Forvaltningsloven §§ 27 b og 28.

eller

Fvl. §§ 27 b og 28

Eksempel kildeliste: Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

Når det vises til disse lovene, kan korttittelen brukes i den målformen den er vedtatt, også der henvisningen står i en tekst med en annen målform. Det samme gjelder vise versa.

Eksempel: «boligoppføringsloven» i stedet for «bustadoppføringslova» i en tekst på bokmål.

1998 # Summary Edit PDF

B I U X¹ X₁ Compare versions Save

Reference Type Statute

Year 1998

Name of Act Lov 17. juli 1998 nr 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)

Short Title Opplæringslova – oppl

Reference Preview

Reference Type: Statute

Name of Act
Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

Short Title
Forvaltningsloven

Paragrafer

I norske lover er henvisninger til paragrafnummer entydige; det er ikke nødvendig å ta med kapittel eller annen inndeling på høyere nivå.

Det henvises til lovbestemmelser ved bruk av paragraftegnet «§».

Eksempel: § 34.

Flere paragrafer

Det kan vises til flere paragrafer med to paragraftegn, uten mellomrom. Viser det til to paragrafer, bør det stå «og» mellom dem, også om de følger etter hverandre. Ellers skal komma brukes i lengre oppregninger. I henvisninger som omfatter ledd eller der henvisningen gjelder flere paragrafer som ikke står etter hverandre i loven, er det oftest best å ta med nytt paragraftegn for hver paragraf.

Eksempler: §§ 3 og 4, §§ 21 og 22, §§ 2 til 7 og § 9.

Nummererte paragrafer

Noen paragrafer er nummerert med både tall og bokstav, oftest fordi det er føyd til paragrafer etter at loven ble vedtatt. Om bokstaven skal være stor eller liten, avhenger av lovvedtaket. Det bør alltid være mellomrom mellom tall og bokstav, uavhengig av hvordan loven ble vedtatt, og selv om mellomrommet alltid er fjernet i Lovdata.

Eksempel kortform fotnote: Forvaltningsloven § 27 b.

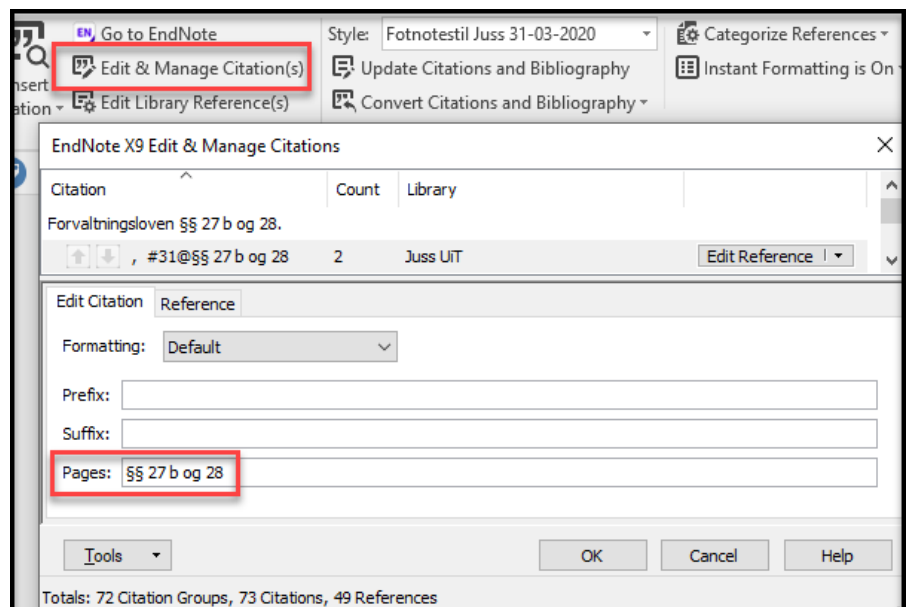
Underinndeling av paragrafer

I henvisninger bør leddnummer skrives med bokstaver, unntatt når leddet er vedtatt med nummer i parentes. Det bør ikke være komma foran henvisningen til leddet. Noen paragrafer har nummer i stedet for ledd, og da står nummeret ikke i parentes i lovteksten. Da skal det vises til nummer, ikke ledd eller avsnitt.

Eksempel fotnote: § 1 tredje ledd, § 2 og § 3 fjerde ledd.

Eksempel fotnote: § 1 (3), §§ 2 og 3 (4).

Eksempel fotnote: § 1 nr. 2.

Forskrift

Henvisningsmåten er den samme som for lover.

Eksempel fotnote: Midlertidig forskrift 27. mars 2020 om tilpasninger i lovgivningen om barnehager som følge av utbrudd av Covid-19 § 4.

Eksempel kildeliste: Midlertidig forskrift 27. mars 2020 om tilpasninger i lovgivningen om barnehager som følge av utbrudd av Covid-19.

Rettsavgjørelser

Publiserte avgjørelser

Avgjørelser fra Høyesterett

Henvisninger til dommer eller kjennelser av Høyesterett fra tiden før 1. januar 2016 skal inneholde forkortelsen for Retstidende (Rt.), årstall og sidetall i Retstidende. Side forkortes «S.»

Etter tvisteloven skilles det mellom avgjørelser av Høyesterett i avdeling, storkammer, plenum og ankeutvalg. Henvisninger til høyesterettsdommer bør normalt vise hvilken sammensetning Høyesterett hadde i saken. Dette kan gjøres ved å tilføye en bokstav til slutt i henvisningen, «A» for avdeling, «S» for storkammer, «P» for plenum og «U» for ankeutvalg. Disse forkortelsene kan også brukes for eldre avgjørelser med unntak for storkammeravgjørelser, som ikke var en kategori før tvisteloven. Forkortelsen «U» kan brukes både om det gamle kjæremålsutvalget og det eksisterende ankeutvalget, men forkortelsen «kjm.utv.» kan også brukes om kjennelser fra før tvisteloven trådte i kraft.

Eksempel fotnote: Rt. 2000 s. 1811 P (Finanger I).

Eksempel kortform fotnote: Finanger I

Eksempel kildeliste: Rt. 2000 s. 1811 P (Finanger I)

Fra 1. januar 2016 publiseres Norsk Retstidende elektronisk av Lovdata, og henvisninger til høyesterettsdommer vil derfor ikke lenger ha noe sidetall. I stedet for skal det vises til saksnummer.

Der hele eller deler av en underinstansdom er inntatt i en høyesterettsdom, bør det spesifiseres om henvisningen er til dommen fra underinstansen og hvilket sted (for eksempel sidetall) i dommen det henvises til.

Eksempel fotnote: HR-2017-561-A, avsn. 48.

Eksempel kortform fotnote: HR-2017-561-A

Eksempel kildeliste: HR-2017-561-A

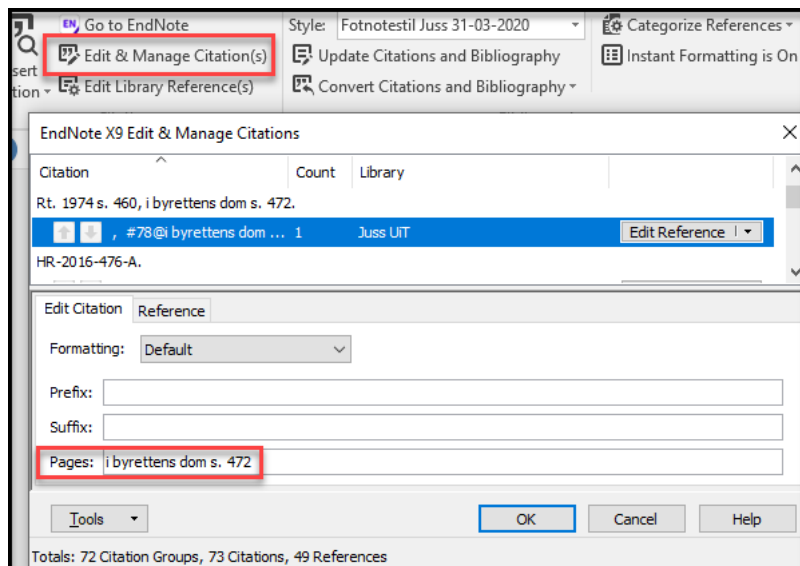
I nyere dommer med avsnittsnummerering bør det vises til avsnitt.

Eksempel fotnote: Rt. 1974 s. 460, i byrettens dom s. 472.

Eksempel kortform fotnote: Rt. 1974 s. 460.

Eksempel kildeliste: Rt. 1974 s. 460.

The screenshot shows a web interface for legal research. At the top, there are tabs for 'Summary', 'Edit', and 'PDF'. Below the tabs is a search bar with a magnifying glass icon. To the right of the search bar are buttons for 'Compare versions' and 'Save'. Below these is a form with two fields: 'Reference Type' and 'Case Name'. The 'Reference Type' field has a dropdown menu with 'Case' selected. The 'Case Name' field contains the text 'Rt. 1974 s. 460'.

Avgjørelser fra underinstanser

En del avgjørelser fra underinstansene ble trykket i Rettens Gang (RG) frem til 2014. Det finnes også spesialsamlinger som for eksempel Norsk arbeidsrettslig domssamling (NA). Henvisninger til domsamlinger kan bruke samlingens vanlige forkortelse, hvis den er kjent. I disse samlingene gjengis navnet på samlingen avgjørelsen er trykket i, årstall og sidetall. Det bør fremgå hvilken domstol som har avsagt dommen eller kjennelsen, dersom dette ikke er klart ut fra henvisningen.

Eksempel fotnote: RG 1979 s. 721 (Eidsivating).

Eksempel kortform fotnote: Eidsivating

Eksempel kildeliste: RG 1979 s. 721 (Eidsivating)

Eksempel fotnote: AR 2017 s. 14

Eksempel kortform fotnote: AR 2017 s. 14

Eksempel kildeliste: AR 2017 s. 14

Avgjørelser fra voldgiftsdomstoler

I henvisningen til voldgiftsdommer oppgis dommens dato og årstall, hvor voldgiftsavgjørelsen er avsagt og hvem som har avsagt den. Dersom dommen er publisert, oppgis publiseringssted. Se eget avsnitt for utenlandske saker.

Eksempel fotnote: 15. desember 2014 ved ICC International Court of Arbitration, København

Eksempel kildeliste: 15. desember 2014 ved ICC International Court of Arbitration, København

Upubliserte avgjørelser

For upubliserte avgjørelser, brukes domstolens navn, etterfulgt av dato for domsavsigelsen, eventuelt også dommens saksnummer.

Eksempel fotnote: Sandnes tingretts dom av 14. mars 2005 (sak nr. 2006/1362)

Eksempel kildeliste: Sandnes tingretts dom av 14. mars 2005 (sak nr. 2006/1362)

Eksempel fotnote: LB-2005-26314

Eksempel kildeliste: LB-2005-26314

Kortnavn

I den løpende teksten kan det henvises til et kortnavn på en dom, enten slike er innarbeidet på det aktuelle rettsområdet eller er selvkomponert. Det bør ikke konstrueres egne navn på dommer som allerede har innarbeidede kortnavn. I henvisninger og kildelister skal man ikke bruke kallenavn og kortnavn på rettspraksis som navngir parter (F.eks. på fornærmede, skadelidte eller siktede). Dette av hensyn til familie- og privatliv, personvern og anonymisering.

Eksempel fotnote: Rt. 1976 s. 1 P.

Eksempel kildeliste: Rt. 1976 s. 1 P (Kløfta).

I henvisninger og referanser skal man ikke bruke kallenavn og kortnavn på rettspraksis som navngir parter (F.eks. på fornærmede, skadelidte eller siktede). Dette av hensyn til familie- og privatliv, personvern og anonymisering.

Forarbeider og andre offentlige publikasjoner

Henvisningen skal inneholde dokumentnavnets vanlige forkortelse, tittel, årstall og sidetall.

Det skal være mellomrom mellom «Innst.» og «O.», men ikke mellom «Ot.» og «prp.» eller «St.» og «meld». Det skal alltid være mellomrom foran «nr.». Det skal være tankestrek mellom årstallene i parentes. I henvisninger til NOU skal det være mellomrom etter kolon og nummer innenfor året.

Forfatteren kan velge mellom å oppgi dokumentets fulle tittel i en fotnote og full tittel i kilderegisteret, eller en korttittel i fotnoten og full henvisning i kilderegisteret.

Tittelen på dokumentet bør tas med om det ikke klart går frem av sammenhengen hvilket tema det gjelder. Henvisning til utredning fra før 1972 bør inneholde fullstendig tittel og årstall, men kortformer kan benyttes hvis fullstendige opplysninger fremgår i en fotnote eller i en kildeliste. Henvises det i samme tekst ofte til samme publikasjon, og det ikke kan oppstå misforståelser, kan man bruke kortformer som «innstillingen», «proposisjonen» e.l.

Elektroniske versjoner av enkelte forarbeider kan ha andre sidetall eller spalteinndeling enn den trykte versjonen. Det kan derfor være nødvendig å presisere at man har brukt en elektronisk versjon.

Eksempel fotnote: NOU 1997: 19 Et bedre personvern: forslag til lov om be-handling av personopplysninger s. 51.

Eksempel kortform fotnote: NOU 1997: 19 s. 51.

Eksempel kildeliste: NOU 1997: 19 Et bedre personvern: forslag til lov om be-handling av personopplysninger. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-1997-19/id140970/>.

Eksempel fotnote: Prop. 97 L (2009–2010) Om skjerping av straffen for drap, annen grov vold og seksuallovbrudd s. 19.

Eksempel kortform fotnote: Prop. 97 L (2009–2010) s. 19.

Eksempel kildeliste: Prop. 97 L (2009–2010) Om skjerping av straffen for drap, annen grov vold og seksuallovbrudd.

Eksempel fotnote: St.meld. nr. 55 (2000–2001) Om samepolitikken s. 17.

Eksempel kortform fotnote: St.meld. nr. 55 (2000–2001) s. 17.

Eksempel kildeliste: St.meld. nr. 55 (2000–2001) Om samepolitikken.

Reference	Preview
Reference Type: Government Document 	
Author Prop. 97 L (2009–2010),	
Title Om skjerping av straffen for drap, annen grov vold og seksuallovbrudd.	

Utenlandske og internasjonale kilder

EØS- og EØS-rettslige kilder

Forordninger, direktiver og beslutninger

Henvisningen skal inneholde utsteder, dato og årstall, tittel, og eventuelt publikasjonssted (Official Journal of the European Union – OJ eller EU-tidende).

Eksempel fotnote: Europaparlamentets og Rådets direktiv 2008/105/EF av 16. desember 2008 om miljøkvalitetskrav innenfor vannpolitikken.

Eksempel kortform fotnote: Direktiv 2008/105/EF om vannkvalitet.

Eksempel kildeliste: Europaparlamentets og Rådets direktiv 2008/105/EF av 16. desember 2008 om miljøkvalitetskrav innenfor vannpolitikken.

Eksempel fotnote: Europaparlamentets og Rådets forordning nr. 604/2013 av 26. juni 2013 om fastsettelse av kriterier og prosedyrer for avgjørelse av hvilken medlemsstat sin er ansvarlig for behandlingen av en søknad om internasjonal beskyttelse, som er fremsatt av en tredjelandstatsborger eller en statsløs i en av medlemstatene, EUT L 180/31.

Eksempel kortform fotnote: 604/2013/EU: Dublin III-forordningen.

Eksempel kildeliste: Europaparlamentets og Rådets forordning nr. 604/2013 av 26. juni 2013 om fastsettelse av kriterier og prosedyrer for avgjørelse av hvilken medlemsstat sin er ansvarlig for behandlingen av en søknad om internasjonal beskyttelse, som er fremsatt av en tredjelandstatsborger eller en statsløs i en av medlemstatene, EUT L 180/31.

The screenshot shows a software interface for managing references. At the top, there are tabs for 'Reference' and 'Attached PDFs'. Below the tabs is a toolbar with various icons for document management. The main area displays a 'Reference Type: Bill' with a dropdown arrow. Below this, there are two sections: 'Title' and 'Short Title'. The 'Title' section contains the text: 'Europaparlamentets og Rådets forordning nr. 604/2013 av 26. juni 2013 om fastsettelse av kriterier og prosedyrer for avgjørelse av hvilken medlemsstat sin er ansvarlig for behandlingen av en søknad om internasjonal beskyttelse, som er fremsatt av en tredjelandstatsborger eller en statsløs i en av medlemstatene, EUT L 180/31'. The 'Short Title' section contains the text: '604/2013/EU: Dublin III-forordningen'.

Fra 2015 er det ny nummerering av rettsakter fra EU. Henvisningen skal da inneholde:

(Utsteder), årstall og sekvensnummer = (EU/EU, Euratom/CFSP) YYYY/N.

Eksempel fotnote: Europaparlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1.

Eksempel kildeliste: Europaparlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1.

Avgjørelser fra Underretten og EU-domstolen

Henvisningen skal inneholde typen avgjørelse, domstolens navn, dato og årstall for avgjørelsen, sakens parter eller *sakens kortnavn* i kursiv, og ECLI-nummer.

EU- domstolen og dens sammensetning bør angis i tilknytning til henvisningen.

P=plenum

GC=Storkammer

C5=kammer med 5 dommere

C3=kammer med 3 dommere

Eksempel fotnote: Dom av 12. juli 2005, *Schempp* [GC], C-403/03, EU:C:2005:446, avsn. 19.

Eksempel kortform fotnote: *Schempp* [GC] C-403/03, avsn. 19.

Eksempel kildeliste: Dom av 12. juli 2005, *Schempp*, C-403/03, EU:C:2005:446.

Reference	Preview
Reference Type: Generic 	
Author Dom av 12. juli 2005,	
Title <i>Schempp</i>	
Publisher EU:C:2005:446	
Number C-403/03	
Section GC	
Alternate Title <i>Schempp</i>	

Avgjørelser fra EU-kommisjonen

Henvisningen skal oppgi dato, årstall, saksnavn i kursiv og publikasjonsdetaljer (Official Journal – OJ L). Publikasjonen kan alternativ betegnes med navnet EU-tidende, med angivelse av saksnavn.

Eksempel fotnote: EUT 1999 L 069/24, *Ilmailulaitos/Luftfartsverket*.

Eksempel kildeliste: EUT 1999 L 069/24, *Ilmailulaitos/Luftfartsverket*.

Reference	Preview
Reference Type: Generic 	
Author EUT 1999 L 069/24,	
Title <i>Ilmailulaitos/Luftfartsverket</i>	
Secondary Author EUT 1999 L 069/24,	
Alternate Title <i>Ilmailulaitos/Luftfartsverket</i>	

Avgjørelser fra EFTA-domstolen (European Free Trade Association)

Henvisningen skal inneholde saksnummer og sakens parter. Det bør angis om det er en dom eller rådgivende uttalelse.

Dersom man har brukt en trykt utgave av domstolens offisielle samling «EFTA Ct. Rep.», oppgis årstall for samlingen og sidetall.

Eksempel fotnote: Sak E-06/98, *Norge mot ESA*, EFTA Ct. Rep. 1999, s. 74.

Eksempel kortform fotnote: Sak E-06/98 *Norge mot ESA*, s. 74.

Eksempel kildeliste: Sak E-06/98, *Norge mot ESA*, EFTA Ct. Rep. 1999.

The screenshot shows a form with the following fields and values:

Reference	Preview
Reference Type: Generic	
Author Sak E-06/98,	
Title Norge mot ESA	
Secondary Author Sak E-06/98,	
Publisher EFTA Ct. Rep. 1999	
Alternate Title Norge mot ESA	

Eksempel fotnote: Sak E-06/98, *Norge mot ESA*, Lovdata, avsn. 22.

Eksempel kortform fotnote: Sak E-06/98 *Norge mot ESA*, avsn. 22.

Eksempel kildeliste: Sak E-06/98, *Norge mot ESA*, Lovdata.

The screenshot shows a form with a toolbar at the top and the following fields and values:

Sak E-06/98, # Summary Edit PDF X	
B I U X ¹ X ₁ Q Compare versions Save	
Reference Type	Generic
Author	Sak E-06/98,
Title	Norge mot ESA
Secondary Author	Sak E-06/98,
Publisher	Lovdata
Alternate Title	Norge mot ESA

Kortnavn som Sveinbjörnsdottir kan brukes sammen med årstall for avgjørelsen istedenfor angivelse av sakens parter i fotnote og løpende tekst, forutsatt at kilden et spesifisert fullstendig første gang den brukes.

Fungerer IKKE å laste inn fra Lovdata! Skriv inn manuelt.

Avgjørelser fra EMD (Den europeiske menneskerettighetsdomstolen)

Henvisningen skal inneholde partenes navn i kursiv, klagenummer, årstall i hakeparentes og eventuelt publikasjonssted med publikasjonens egen nummerering og avsnitt.

Fra 2001 ble saksnummer innført istedenfor sidetall. Alternativt kan man henvise til kilden ved ECLI-nummer. Man bør bruke en offisiell forkortelse for typen avgjørelse i hakeparentes i fotnoten etter angivelsen av sakens parter:

A=avvisningsavgjørelse fra domstolen

J= dom i kammer

C=kommisjonen

GC=storkammer

P=plenum

Eksempel fotnote: *Lillo-Stenberg and Sæther v. Norway*, no.13258/09, ECLI:CE:ECHR:2014:0116JUD001325809.

Eksempel kortform fotnote: *Lillo-Stenberg and Sæther v. Norway* [J] 16. januar 2014, no.13258/09.

Eksempel kildeliste: *Lillo-Stenberg and Sæther v. Norway*, no.13258/09, ECLI:CE:ECHR:2014:0116JUD001325809.

Eksempel fotnote: *Osman mot UK*, no. 23452/94, ECHR 1998-VII 3124.

Eksempel kortform fotnote: *Osman mot UK* [J], no. 23452/94.

Eksempel kildeliste: *Osman mot UK*, no. 23452/94, ECHR 1998-VII 3124.

Reference	Preview
Reference Type: Generic	
Title Osman mot UK	
Publisher ECHR 1998-VII 3124	
Number no. 23452/94	
Section J	
Alternate Title Osman mot UK	

Avgjørelser fra utenlandske voldgiftsdomstoler

Internasjonale voldgiftsavgjørelser benevnes gjerne med partsnavn. Hvis dommen er avsagt i regi av et voldgiftsinstitutt bør det også oppgis, med saksnummer dersom det finnes.

Eksempel fotnote: *Amco Asia v. The Republic of Indonesia* (ICSID case No ARB/81/1)

Eksempel kildeliste: *Amco Asia v. The Republic of Indonesia* (ICSID case No ARB/81/1)

Reference Type: Generic
Title Amco Asia v. The Republic of Indonesia
Number (ICSID case No ARB/81/1)

Traktater o.l.

Generelt

Henvisningen skal inneholde full offisiell tittel, og dato for signering eller åpning for signering. Dersom datoen er tilgjengelig bør man angi ikrafttredelsesdato. Henvisningen bør også ha med vedtakelsessted der dette er lett tilgjengelig. Hovedregelen er at man skal hente og sitere traktater fra en autoritativ kilde.

Mange multilaterale traktater er trykket i United Nations Treaties Series (UNTS).

Tittelen skal hentes fra konvensjonens offisielle språk, eventuelt ett av dem. Dersom det senere i teksten henvises til en forkortelse for traktatens tittel, bør denne angis i parentes etter full henvisning første gang. Man bør forsøke å bruke kildens egne forkortelser, dersom det ikke finnes anerkjente og innarbeidede norske navn.

Eksempel fotnote: International Covenant on Civil and Political Rights, 16 December 1966 (entered into force 23 March 1976) 999 UNTS 171.

Eksempel kildeliste: International Covenant on Civil and Political Rights, 16 December 1966 (entered into force 23 March 1976) 999 UNTS 171.

Eksempel fotnote: Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Roma, 4. November 1950. (Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen).

Eksempel kildeliste: Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Roma, 4. November 1950. (Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen).

Reference	Preview
Reference Type: Legal Rule or Regulation 	
Title International Covenant on Civil and Political Rights, 16 December 1966 (entered into force 23 March 1976) 999 UNTS 171.	
Abbreviation International Covenant on Civil and Political Rights	

Kortnavn kan legges i Abbreviationfeltet i EndNote.

Bilaterale avtaler

Henvisningen skal inneholde, partenes navn i parentes etter tittelen på avtalen.

Eksempel fotnote: (ikke funnet eksempler)

Eksempel kildeliste: (ikke funnet eksempler)

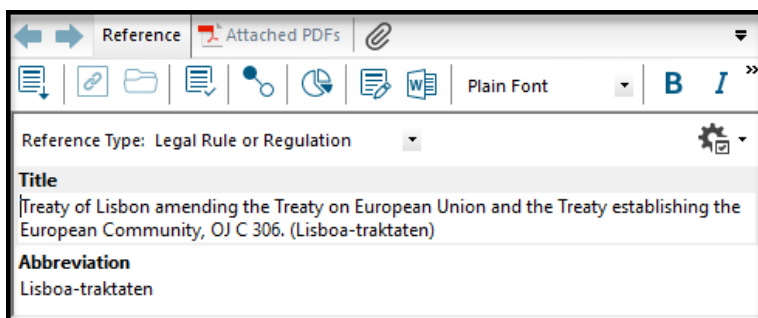
Regionale avtaler

Henvisningen skal inneholde tittel på avtalen. Det er ikke nødvendig å ta med dato dersom avtalen er endret flere ganger.

Eksempel fotnote: Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community, OJ C 306. (Lisboa-traktaten).

Eksempel kortform fotnote: Lisboa-traktaten.

Eksempel kildeliste: Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community, OJ C 306. (Lisboa-traktaten).

The screenshot shows a software interface with a top bar containing 'Reference' and 'Attached PDFs' tabs. Below the bar is a toolbar with various icons. The main area is titled 'Reference Type: Legal Rule or Regulation'. It contains two fields: 'Title' with the text 'Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community, OJ C 306. (Lisboa-traktaten)' and 'Abbreviation' with the text 'Lisboa-traktaten'.

Andre utenlandske kilder

Utenlandske lover

Henvisningen skal inneholde informasjon om lovens navn og vedtakelsesdato. Det skal angis hvor loven kommer fra første gang det henvises til den. Dette kan også fremgå av løpende tekst.

Angivelse av kapitler, paragrafer og ledd kan gjøres på samme måte som i jurisdiksjonen loven stammer fra et eksempel er «stykke» i stedet for «ledd» i danske lover, og at tallet angis før paragraftegnet for svenske lover.

Eksempel fotnote: Brotsbalk (1962:700) 21. december 1962 2 §.

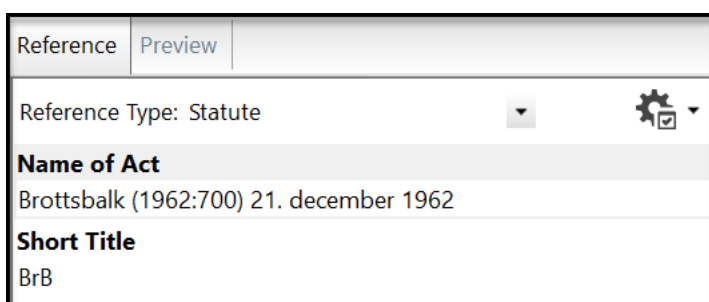
Eksempel kortform fotnote: BrB 2 §.

Eksempel kildeliste: Brotsbalk (1962:700) 21. december 1962.

Eksempel fotnote: Lov nr. 515 af 6. juni 2007 om arv § 2 tredje stykke.

Eksempel kortform fotnote:

Eksempel kildeliste: Lov nr. 515 af 6. juni 2007 om arv.

The screenshot shows a software interface with a top bar containing 'Reference' and 'Preview' tabs. Below the bar is a toolbar with various icons. The main area is titled 'Reference Type: Statute'. It contains two fields: 'Name of Act' with the text 'Brottsbalk (1962:700) 21. december 1962' and 'Short Title' with the text 'BrB'.

Utenlandske dommer

Henvisningen skal inneholde årstall og publikasjonssted, og skal ellers følge henvisningsformen fra den aktuelle jurisdiksjonen.

Det bør fremgå på hvilket trinn i domstolshierarkiet avgjørelsen er avsagt, eventuelt med jurisdiksjonens vanlige forkortelse.

Svensk dom:

Eksempel fotnote: NJA 2013 s. 1174 HD.

Eksempel kortform fotnote: NJA 2013 s. 1174 HD.

Eksempel kildeliste: NJA 2013 s. 1174 HD.

Dansk dom:

Eksempel fotnote: UfR 2014. 909 H.D.

Eksempel kortform fotnote: UfR 2014. 909 H.D.

Eksempel kildeliste: UfR 2014. 909 H.D.

Reference	Preview
Reference Type: Case 	
Case Name	
NJA 2013 s. 1174 HD	

Utenlandske forarbeider

Henvisningen skal inneholde informasjon om typen forarbeid, årstall og eventuelt publikasjonssted. Tittel på forarbeidet tas med etter reglene for norske forarbeider.

Eksempel fotnote: Betænkning nr. 1487 Kommunal og regional revision. Sagkundskab, uafhængighed og tilsyn hermed, 2006

Eksempel kortform fotnote: Betænkning nr. 1487.

Eksempel kildeliste: Betænkning nr. 1487 Kommunal og regional revision. Sagkundskab, uafhængighed og tilsyn hermed, 2006

Eksempel fotnote: SOU 2012:64 Förstärkt försäkringstagarskydd.

Eksempel kortform fotnote: SOU 2012:64.

Eksempel kildeliste: SOU 2012:64 Förstärkt försäkringstagarskydd.

The screenshot shows a software interface for managing references. At the top, there are tabs for 'Reference' and 'Attached PDFs'. Below the tabs is a toolbar with various icons for document management. The main area is a form for creating a reference. The 'Reference Type' is set to 'Government Document'. The 'Author' field contains 'SOU 2012:64,'. The 'Title' field contains 'Förstärkt försäkringstagarskydd'.

Reference Type	Author	Title
Government Document	SOU 2012:64,	Förstärkt försäkringstagarskydd

Litteratur

Bøker (monografier og antologier)

Generelt

I tekster som ikke har kilderegister, skal førstegangs henvisning inneholde forfatters fornavn, etternavn, tittel i kursiv, utgave, forlag, årstall og eventuelt sidetall. Side forkortes «s.»

Dersom det vises til flere sider i en bok samlet eller fra første til siste side i en artikkel, skal dette markeres med tankestrek ikke bindestrek.

I tekster som har kildeliste, kan en kortform benyttes også ved første gangs henvisning. I så fall angis forfatters etternavn og årstall, eventuelt også en korttittel. (NB! I EndNote vil alltid første gangs henvisning være fullstendig)

Forfatter og titler

Forfatterens navn skal skrives slik det fremgår av den aktuelle boken eller artikkelen.

Dersom tittel inneholder undertittel, skilles hovedtittel og undertittel med kolon, dersom ikke bokens tittel inneholder andre tegn for å skille hovedtittel og undertittel.

Både tittel, undertittel og kolon, skal skrives med kursiv. Det skal brukes «stor» første bokstav (versal, majuskel) i tittel og undertittel, samt eventuelle navn og akronymer. Ellers skal tittelen skrives med «små» bokstaver (minuskler), som en vanlig setning, selv om det innebærer å endre tittelen fra slik den står i boken.

Undertitler kan sløyfes i fotnoter med kilderegister. For festskrift er det vanlig å ta med mottakerens navn, dersom det inngår som del av tittelen. Dersom det ikke inngår som del av tittelen på boken, oppgis det i hakeparentes i kildeliste.

Eksempel fotnote: Eivind Smith, *Konstitusjonelt demokrati: Statsforfatningsretten i prinsipielt og komparativt lys*, 2. utg. Fagbokforlaget 2012, s. 15.

Eksempel kortform fotnote: Smith (2012) s. 15.

Eksempel kildeliste: Smith, Eivind, *Konstitusjonelt demokrati: Statsforfatningsretten i prinsipielt og komparativt lys*, 2 utg. Fagbokforlaget 2012.

Reference Type: Book

Author
Smith, Eivind

Year
2012

Title
Konstitusjonelt demokrati: Statsforfatningsretten i prinsipielt og komparativt lys

Publisher
Fagbokforlaget

Edition
2

EndNote X9 Edit & Manage Citations

Citation	Count	Library
Smith, 2012 #53@16	2	Juss UIT
Bernt og Rasmussen (2010) s. 16.	2	Juss UIT

Edit Citation Reference

Formatting: Default

Prefix:

Suffix:

Pages: 15

OK Cancel Help

Totals: 75 Citation Groups, 76 Citations, 49 References

For å unngå at henvisninger til ulike verk blir like, typisk når man skal hen vise til ulike verk av samme forfatter fra samme år, skilles referansene med en bokstav, både i fotnoten og i litteraturlisten. (EndNote gjør dette automatisk)

Eksempel fotnote: Inge Lorange Backer, *Lov og lovgivning: Artikler og foredrag*, Universitetsforlaget 2013a, s. 85.

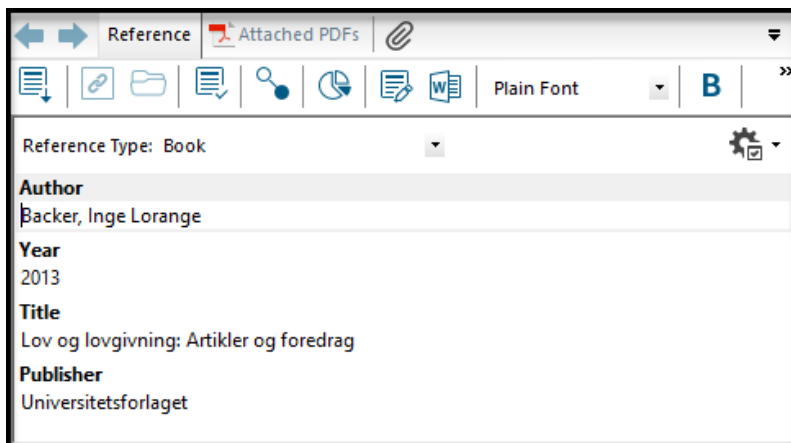
Eksempel kortform fotnote: Backer (2013a) s. 35.

Eksempel kildeliste: Backer, Inge Lorange, *Lov og lovgivning: Artikler og foredrag*, Universitetsforlaget 2013a.

Eksempel fotnote: Inge Lorange Backer, *Loven - hvordan blir den til?*, Universitetsforlaget 2013b.

Eksempel kortform fotnote: Backer (2013b) s. 64.

Eksempel kildeliste: Backer, Inge Lorange, *Loven - hvordan blir den til?*, Universitetsforlaget 2013b.

The screenshot shows the EndNote Reference Manager interface. At the top, there are tabs for 'Reference' and 'Attached PDFs'. Below the tabs is a toolbar with various icons for managing references. The main area is titled 'Reference Type: Book' and contains a form for entering reference details. The fields are labeled 'Author', 'Year', 'Title', and 'Publisher'. The values entered are 'Backer, Inge Lorange', '2013', 'Lov og lovgivning: Artikler og foredrag', and 'Universitetsforlaget' respectively.

Field	Value
Author	Backer, Inge Lorange
Year	2013
Title	Lov og lovgivning: Artikler og foredrag
Publisher	Universitetsforlaget

Sidetall legges til i Edit & Manage Citation(s) i Word.

Utgivelser

Opplag skal ikke oppgis, med mindre utgivelsen innebærer en revisjon av verket.

I så fall angis dette med «utg.». For utenlandske bøker bør utgaveinformasjonen gjengis slik det står i boken.

For bøker som er en del av en serie bør dette opplyses med nummer i serien.

Hvis boken har flere bind skal det angis hvilket bind det vises til. Bindnummer angis med samme type tall (arabisk, romersk) som i boken selv.

Eksempel fotnote: Jan Fridthjof Bernt og Ørnulf Rasmussen, *Frihagens forvaltningsrett*, bd. 1, 2. utg. Fagbokforlaget 2010, s. 15.

Eksempel kortform fotnote: Bernt og Rasmussen (2010) s. 15

Eksempel kildeliste: Bernt, Jan Fridthjof og Ørnulf Rasmussen, *Frihagens forvaltningsrett*, bd. 1 2 utg. Fagbokforlaget 2010.

The screenshot shows a software interface for managing references. At the top, there are tabs for 'Reference' and 'Attached PDFs'. Below the tabs is a toolbar with various icons for document management. The main area is titled 'Reference Type: Book' and contains a form with the following fields and values:

Field	Value
Author	Bernt, Jan Fridthjof Rasmussen, Ørnulf
Year	2010
Title	Frihagens forvaltningsrett
Publisher	Fagbokforlaget
Volume	1
Edition	2

Elektroniske utgivelser

E-bøker (bok som er digitalisert, f.eks. i epub- eller pdf-format, selges i nettbokhandler eller formidles av bibliotek)

Dersom boken finnes i og er identisk med en papirversjon, skal man bruke samme henvisningsmåte som for papirboken. Det er da heller ikke nødvendig å presisere at man har lest en elektronisk utgave.

Dersom det ikke finnes sidetall, bør det så langt praktisk mulig vises til avsnitt, paragraf, kapittel e.l. i teksten, avhengig av bokens struktur/inndeling.

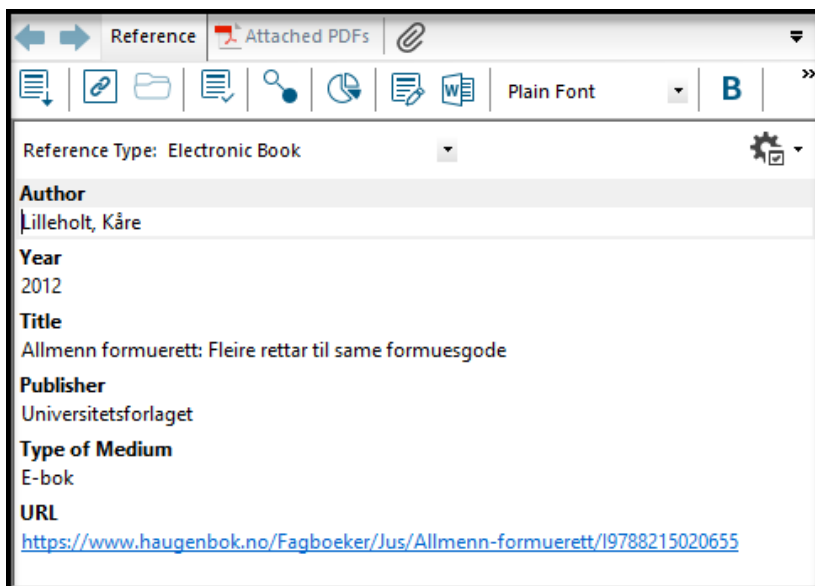
Dersom boken kun finnes elektronisk skal man henvise på samme måte som for papirbøker, med et tillegg om hvor den er lest. Dette kan være navn på den elektroniske tjenesten eller url, og eventuell DOI-kode.

Kortformer for henvisninger utformes etter samme prinsipper som for bøker.

Eksempel fotnote: Kåre Lilleholt, *Allmenn formuerett: Fleire rettar til same formuesgode*, Universitetsforlaget 2012, kapittel 3.2, <https://www.haugenbok.no/Fagboeker/Jus/Allmenn-formuerett/I9788215020655>.

Eksempel kortform fotnote: Lilleholt (2012) kapittel 3.2.

Eksempel kildeliste: Lilleholt, Kåre, *Allmenn formuerett: Fleire rettar til same formuesgode*, Universitetsforlaget 2012 (E-bok) <https://www.haugenbok.no/Fagboeker/Jus/Allmenn-formuerett/I9788215020655>.

The screenshot shows a reference management software interface. At the top, there is a toolbar with icons for navigation, editing, and document management. Below the toolbar, the 'Reference Type' is set to 'Electronic Book'. The form contains the following fields:

- Author:** Lilleholt, Kåre
- Year:** 2012
- Title:** Allmenn formuerett: Fleire rettar til same formuesgode
- Publisher:** Universitetsforlaget
- Type of Medium:** E-bok
- URL:** <https://www.haugenbok.no/Fagboeker/Jus/Allmenn-formuerett/I9788215020655>

Annen elektronisk litteratur (litteratur som er publisert på nettjeneste, for eksempel Juridika.no, Rettsdata, LovdataPro)

Henvisningen skal som hovedregel være lik henvisningen til trykt litteratur (f.eks. fornavn, etternavn i løpende tekst, men invertert i litteraturregister). Dersom årstall ikke er relevant (f.eks. for lovkommentarer som blir fortløpende ajourført), sløyfes disse. Det skal tilføyes hvor publikasjonen er lest (enten navn på tjeneste eller url) og eventuell DOI-kode. Disse utgivelsene vil normalt ikke vise til sidetall, det bør derfor i fotnoten vises til avsnitt, paragraf, kapittel e.l., avhengig av publikasjonens struktur/inndeling.

Eksempel fotnote: Jan Fridthjof Bernt, *Norsk Lovkommentar: Forvaltningsloven*, Rettsdata.no, note 738 (Lest 5. juli 2017).

Eksempel kortform fotnote: Bernt note 738.

Eksempel kildeliste: Bernt, Jan Fridthjof, *Norsk Lovkommentar: Forvaltningsloven*, Rettsdata.no (Lest 5. juli 2017).

Eksempel fotnote: Anders Bøhn, *Domstoloven: Kommentartutgave*, kommentar til § 8, Juridika.no, Universitetsforlaget (Lest 5. juli 2017).

Eksempel kortform fotnote: Bøhn 2. avsn.

Eksempel kildeliste: Bøhn, Anders, *Domstoloven: Kommentartutgave*, kommentar til § 8, Juridika.no, Universitetsforlaget (Lest 5. juli 2017).

Eksempel fotnote: Tron Løkken Sundet, Kjetil Drolsum Sandnes og Anne-Beth Meidell Engan, *Tariffavtaletolkning*, Juridika.no, Universitetsforlaget 2016, s. 130 (Lest 5. juli 2017).

Eksempel kortform fotnote: Løkken Sundet, Drolsum Sandnes og Meidell Engan (2016) s. 95.

Eksempel kildeliste: Løkken Sundet, Tron, Kjetil Drolsum Sandnes og Anne-Beth Meidell Engan, *Tariffavtaletolkning*, Juridika.no, Universitetsforlaget 2016 (Lest 5. juli 2017).

The screenshot shows a software interface for managing references. At the top, there are tabs for 'Reference' and 'Attached PDFs'. Below the tabs is a toolbar with various icons for document management. The main area is a form titled 'Reference Type: Electronic Article'. The form contains the following fields and values:

Field	Value
Author	Løkken Sundet, Tron Drolsum Sandnes, Kjetil Meidell Engan, Anne-Beth
Year	2016
Title	Tariffavtaletolkning
Place Published	Juridika.no
Publisher	Universitetsforlaget
Date Accessed	5. juli 2017

Artikkel i tidsskrift og artikkelsamlinger/antologier

Førstegangs henvisning skal inneholde forfatterens fornavn og etternavn, tittel på artikkelen i anførselstegn, navnet på tidsskriftet i kursiv, årstall eventuelt årgang og heftenummer, og sidetall, og eventuelt også henvisning til bestemt side. Der årgangsnummer også angis settes årstall i parentes.

Eksempel fotnote: Erling Hjelmeng, «Folkerettslig påvirkning av norsk erstatningsrett – to høyesterettsdommer» *Tidsskrift for erstatningsrett, forsikringsrett og trygderett*, 13 (2016) nr. 3, s. 211–222, på s. 215.

Eksempel kortform fotnote: Hjelmeng (2016) s. 215.

Eksempel kildeliste: Hjelmeng, Erling, «Folkerettslig påvirkning av norsk erstatningsrett – to høyesterettsdommer» *Tidsskrift for erstatningsrett, forsikringsrett og trygderett*, 13, nr. 3, 2016, s. 211–222.

Eksempel fotnote: Viggo Hagstrøm, «Om grensene for ansvarsfraskrivelse, særlig i næringsforhold» *Tidsskrift for Rettsvitenskap* (1996), s. 421–518, på s. 425.

Eksempel kortform fotnote: Hagstrøm (1996) s. 425.

Eksempel kildeliste: Hagstrøm, Viggo, «Om grensene for ansvarsfraskrivelse, særlig i næringsforhold» *Tidsskrift for Rettsvitenskap*, 1996, s. 421–518.

The screenshot shows a software interface for managing references. At the top, there are tabs for 'Reference' and 'Attached PDFs'. Below the tabs is a toolbar with various icons for document management. The main area displays a reference entry for a 'Journal Article'. The fields are as follows:

Field	Value
Reference Type	Journal Article
Author	Hagstrøm, Viggo
Year	1996
Title	Om grensene for ansvarsfraskrivelse, særlig i næringsforhold
Journal	Tidsskrift for Rettsvitenskap
Pages	421–518

Har tidsskriftet gjennomgående sidenummerering for årgangene, er det ikke nødvendig å ta med nummer i årgangen. Hvis årstall er entydig, er det tillatt, men ikke nødvendig å ta med årgangsnummer.

Som for bøker inverteres alltid navnet på første forfatter i litteraturlisten, slik at etternavn angis først.

Henvisninger til artikler i antologier begynner som henvisninger til andre artikler og fortsetter som bokhenvisninger.

Ved henvisning til artikkel i festskrift eller en antologi oppgis tittelen på boken før navn på redaktørene. Hvor det henvises til verket samlet, angis redaktører før tittel.

Eksempel fotnote: Viggo Hagstrøm, «Fra erstatningsrettens grenseland: Ansvar for angrep på kontraktsforhold», i *Nybrott og odling. Festskrift til Nils Nygaard på 70-årsdagen 3. april 2002*, Gudrun Holgersen, Kai Krüger og Kåre Lilleholt (red.), Fagbokforlaget 2002, s. 103–114 på s. 110.

Eksempel kortform fotnote: Hagstrøm (2002) s. 110.

Eksempel kildeliste: Hagstrøm, Viggo, «Fra erstatningsrettens grenseland: Ansvar for angrep på kontraktsforhold» i *Nybrott og odling. Festskrift til Nils Nygaard på 70-årsdagen 3. april 2002*, Holgersen, Gudrun, Kai Krüger og Kåre Lilleholt (red.), Fagbokforlaget 2002 s. 103–114.

The screenshot shows a software interface for managing references. At the top, there are tabs for 'Reference' and 'Attached PDFs'. Below the tabs is a toolbar with various icons for document management. The main area is titled 'Reference Type: Book Section'. It contains a form with the following fields and values:

- Author:** Hagstrøm, Viggo
- Year:** 2002
- Title:** Fra erstatningsrettens grenseland: Ansvar for angrep på kontraktsforhold
- Editor:** Holgersen, Gudrun
Krüger, Kai
Lilleholt, Kåre
- Book Title:** Nybrott og odling. Festskrift til Nils Nygaard på 70-årsdagen 3. april 2002
- Publisher:** Fagbokforlaget
- Pages:** 103–114

Leksikon

Henvising skal inneholde samme informasjon som for artikler eller kapitler i bøker med flere forfattere, men uten at det er nødvendig å angi redaktør.

Ved henvisning til digitalt leksikon må man angi URL og siteringsdato.

Eksempel fotnote: Ole T. Berg, «Maktfordelingsprinsippet» i Store norske leksikon, revidert 1. desember 2015, <https://snl.no/maktfordelingsprinsippet> (Lest 21. juni 2017).

Eksempel kortform fotnote: Berg (2015).

Eksempel kildeliste: Berg, Ole T., «Maktfordelingsprinsippet» i Store norske leksikon, revidert 1. desember 2015, <https://snl.no/maktfordelingsprinsippet> (Lest 21. juni 2017).

The screenshot shows a software interface for managing references. At the top, there are tabs for 'Reference' and 'Attached PDFs'. Below the tabs is a toolbar with various icons for document management. The main area displays a reference entry with the following fields:

- Reference Type:** Encyclopedia
- Author:** Berg, Ole T.
- Year:** 2015
- Title:** Maktfordelingsprinsippet
- Encyclopedia Title:** Store norske leksikon
- Date:** 1. desember
- URL:** <https://snl.no/maktfordelingsprinsippet>
- Access Date:** 21. juni 2017

Avisartikler, nyhetsartikler og debattinnlegg

Avisartikler og kronikker

Henvisningen skal inneholde navnet på forfatter, tittel på innlegget i anførselstegn, avisnavn i kursiv, by og land dersom dette ikke er åpenbart, dato og sidetall.

Tekstgenre bør tas med der det ikke fremgår av løpende tekst.

Elektroniske oppslag bør ha med URL og siteringsdato.

Eksempel fotnote: Hanne Sophie Greve, «Loven er den fremste likestiller», *Aftenposten*, 19. mai 2017, s. 16 [kronikk].

Eksempel kortform fotnote: Greve (2017) s. 16.

Eksempel kildeliste: Greve, Hanne Sophie, «Loven er den fremste likestiller» i *Aftenposten*, 19. mai 2017.

Eksempel fotnote: Hans O. Torgersen, «Synnøve Finden tapte ostesak mot Tine i Høyesterett», *Aftenposten*, 16. september 2016, <https://www.aftenposten.no/norge/Synnove-Finden-tapteostesak-mot-Tine-i-Hoyesterett-604668b.html> (Lest 22. juni 2017).

Eksempel kortform fotnote: Torgersen (2016).

Eksempel kildeliste: Torgersen, Hans O., «Synnøve Finden tapte ostesak mot Tine i Høyesterett» i *Aftenposten*, 16. september 2016, <https://www.aftenposten.no/norge/Synnove-Finden-tapteostesak-mot-Tine-i-Hoyesterett-604668b.html> (Lest 22. juni 2017).

The screenshot shows a software interface for managing references. At the top, there are tabs for 'Reference' and 'Attached PDFs'. Below the tabs is a toolbar with various icons for document management. The main area is a form titled 'Reference Type: Newspaper Article'. The form contains the following fields:

- Reporter:** Torgersen, Hans O.
- Year:** 2016
- Title:** Synnøve Finden tapte ostesak mot Tine i Høyesterett
- Newspaper:** Aftenposten
- Issue Date:** 16. september
- URL:** <https://www.aftenposten.no/norge/Synnove-Finden-tapteostesak-mot-Tine-i-Hoyesterett-604668b.html>
- Access Date:** 22. juni 2017

Foredrag og konferansemateriale

Forelesninger og muntlige innlegg

Henvisningen til et offentlig foredrag eller innlegg i en faglig sammenheng, skal inneholde foredragsholders fornavn og etternavn, typen muntlig meddelelse og dato for den muntlige meddelelsen.

Det bør normalt bare henvises til offentlige foredrag/muntlige innlegg. Hvis foredraget ikke er offentlig, kreves det normalt samtykke fra foredragsholder.

Eksempel fotnote: Martti Koskenniemi, *Folkrätten i de nordiska länderna på 1900-talet*, innledningsforedrag på Nordisk juristmøte 24. august 2017, Helsingfors.

Eksempel kortform fotnote: Koskenniemi (2017).

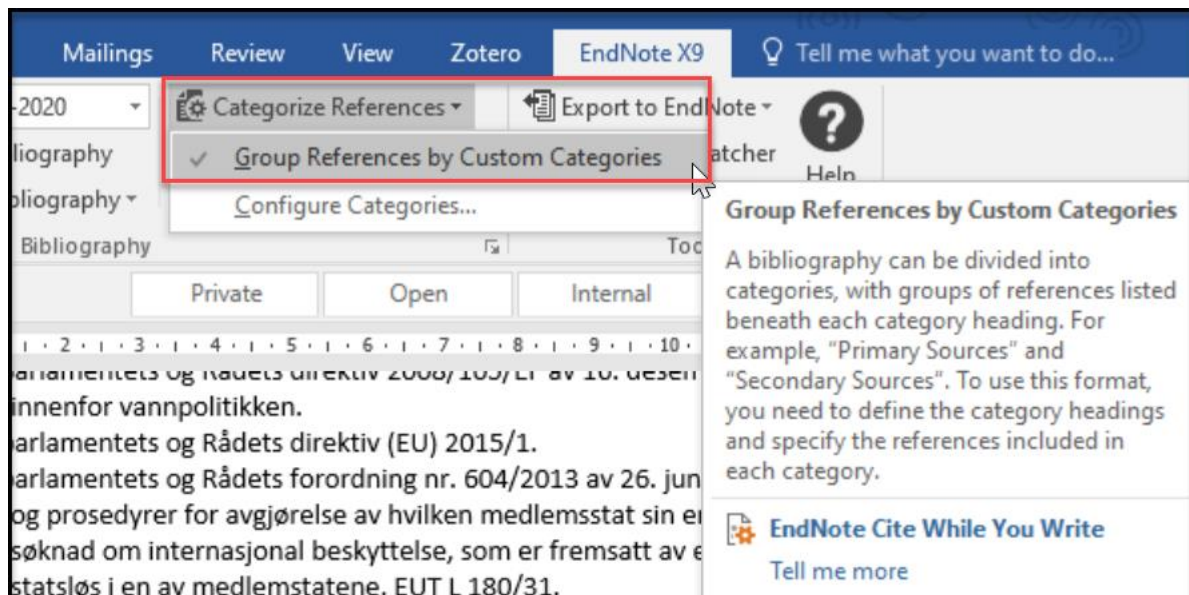
Eksempel kildeliste: Koskenniemi, Martti, *Folkrätten i de nordiska länderna på 1900-talet*, innledningsforedrag på Nordisk juristmøte, 24. august 2017, Helsingfors.

The screenshot shows a software interface for managing references. At the top, there are tabs for 'Reference' and 'Attached PDFs'. Below the tabs is a toolbar with various icons for editing and viewing. The main area displays a reference entry for a 'Conference Paper'. The fields are as follows:

Field	Value
Reference Type	Conference Paper
Author	Koskenniemi, Martti
Year	2017
Title	Folkrätten i de nordiska länderna på 1900-talet
Conference Name	Nordisk juristmøte
Conference Location	Helsingfors
Date	24. august
Type	innledningsforedrag

Dele inn kildelista

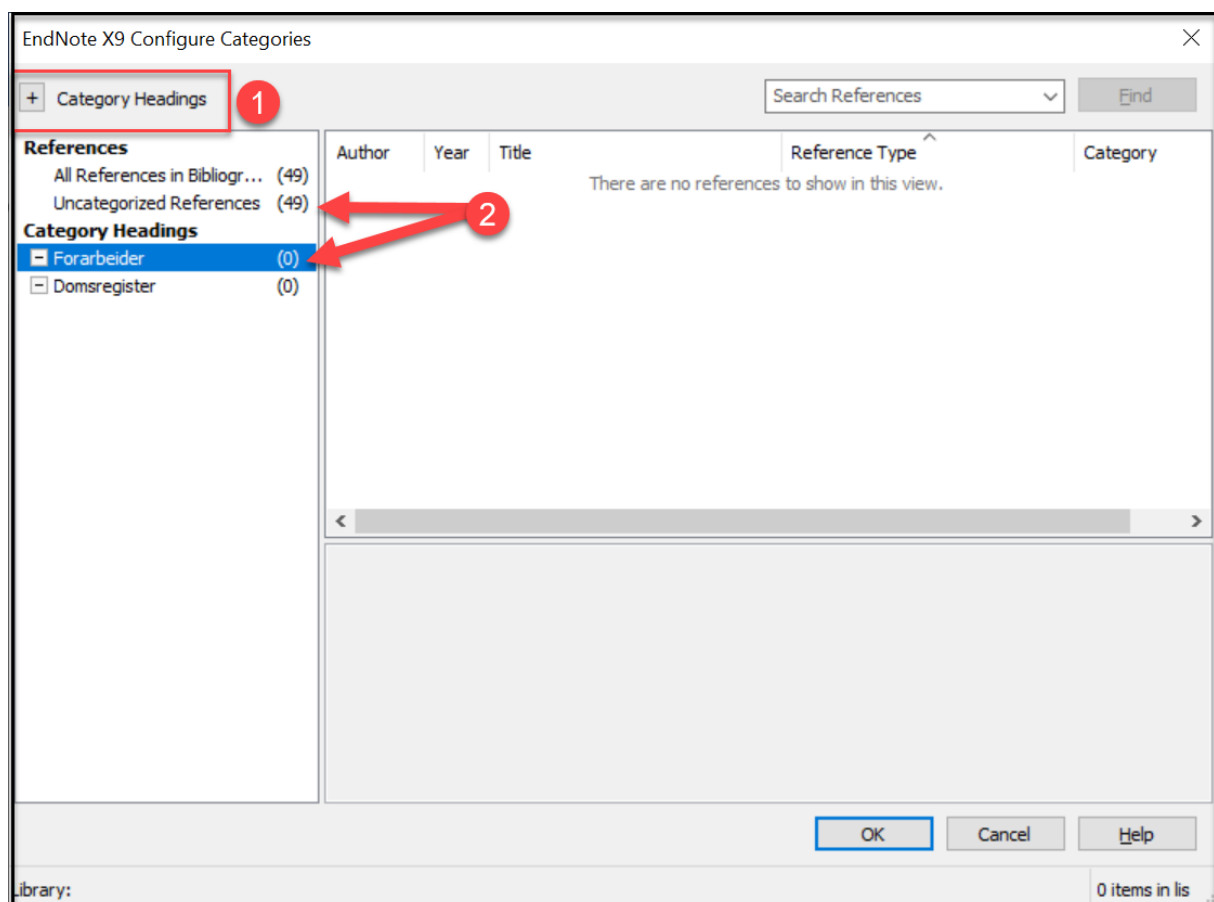
Hak av for Group Reference by Custom Categories

Gå så inn på Configure Categories

1: Legg til ulike kategorier (dobbelklikk for å endre navn)

2: Klikk-og-dra for å legge i riktig kategori.

Kildene vil da vises slik i kildelista:

Forarbeider

Betænkning nr. 1487 Kommunal og regional revision. Sagkundskab, uafhængighed og tilsyn hermed, 2006.

NOU 1997: 19 Et bedre personvern: forslag til lov om behandling av personopplysninger. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-1997-19/id140970/>.

Ot. prp. nr. 46 (2004–2005) Om lov om endringer i åndsverkloven m.m. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/otprp-nr-46-2004-2005-/id396411/>.

Prop. 97 L (2009–2010) Om skjerping av straffen for drap, annen grov vold og seksuallovbrudd.

Prop. 2004/05:131 En modernare rättegång - reformering av processen i allmän domstol.

SOU 2012:64 Förstärkt försäkringstagarskydd.

Domsregister

EUT 1999 L 069/24, *Ilmailulaitos/Luftfartsverket*.

Lillo-Stenberg and Sæther v. Norway, no.13258/09, ECLI:CE:ECHR:2014:0116JUD001325809.

Sak E-06/98, *Norge mot ESA*, EFTA Ct. Rep. 1999.

Osman mot UK, no. 23452/94, ECHR 1998-VII 3124.

Dom av 12. juli 2005, *Schempp*, C-403/03, EU:C:2005:446.